

KORTLÆGNING AF BØRNS FERIE RAPPORT

SOCIALSTYRELSEN
NOVEMBER 2018

[WWW.RAMBOLL.COM]

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	3
1.1	Formålet med kortlægningen af børns ferie	3
1.2	Kortlægningens metoder og datagrundlag	3
1.3	Manglende viden om betydningen af børns ferie	4
1.4	Læsevejledning til rapporten	4
2.	SAMMENFATNING	6
3.	OMFANGET AF BØRNS FERIE	8
3.1	Datagrundlag	8
3.2	Det samlede omfang af ferie blandt børn i dagtilbud	9
3.3	Sammenhængende ferie	11
3.4	Fordelingen af ferie over året	13
4.	BEVÆGGRUNDE FOR OMFANGET AF BØRNS FERIE OG ERFARINGER MED DIALOG OM FERIE	14
4.1	Bevæggrunde for omfanget af ferie	14
4.2	Erfaringer med at sætte fokus på børns ferie i dialog med forældre	17
BILAG 1:	UDDYBENDE METODEBESKRIVELSE	22
1.1	Udvælgelse af kommuner og dagtilbud	22
1.2	Datagrundlag for breddeafdækning	25
1.3	Datagrundlag for dybdestudie	29

1. INDLEDNING

Barnets behov og perspektiver er en af grundpillerne i de danske dagtilbuds pædagogiske arbejde med at styrke det enkelte barns og børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse. Det er også af stor betydning for børns trivsel, at der skabes et tillidsfuldt, involverende og anerkennende samarbejde mellem det pædagogiske personale og forældre. En central del af samarbejdet er den løbende dialog om, hvordan barnet støttes bedst muligt i sin udvikling, både i dagtilbuddet og i hjemmet.

Et tema i dialogen mellem pædagogisk personale og forældre kan handle om muligheden for at holde ferie med forældrene og behovet for at få et afbræk og et miljøskifte fra hverdagen. Dette er et tema, som slås an i den politiske aftale "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet" fra juni 2017. Dialog mellem dagtilbud og forældre om barnets ferie kan således ses i lyset af et øget fokus på dagtilbuddets centrale rolle i at understøtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

1.1 Formålet med kortlægningen af børns ferie

På baggrund af den politiske aftale på dagtilbudsområdet fra juni 2017 har Socialstyrelsen ønsket at tilvejebringe et solidt vidensgrundlag om ferieafholdelse blandt 0-6-årige børn i dagtilbud. Der findes ingen nationale opgørelser over omfanget af afholdt ferie blandt 0-6-årige børn i dagtilbud.

Derfor gennemfører Rambøll Management Consulting, på vegne af Socialstyrelsen, en kortlægning af omfanget af børns ferieafholdelse, herunder hvor mange børn i dagtilbud, som holder mindre end tre ugers ferie årligt.

Formålet med kortlægningen er også at afdække eventuelle årsager til begrænset ferie samt at belyse erfaringer i kommuner og dagtilbud med dialog med forældre om børns ferie.

I denne rapport præsenteres resultaterne af kortlægningen af omfanget af børns ferie. Med afsæt i den viden, som er fremkommet med kortlægningen, er der yderligere udarbejdet et inspirationsmateriale til forældre, pædagogisk personale og ledelse om samarbejdet mellem dagtilbud og forældre om børns ferie.

1.2 Kortlægningens metoder og datagrundlag

Kortlægningen, som er gennemført i perioden juni – september 2018, består af følgende dele:

- **En breddeafdækning**, der har til formål at afdække omfanget af børns ferie. Breddeafdækningen er gennemført som en repræsentativ stikprøve blandt dagtilbud i otte udvalgte kommuner. Data er indsamlet ved dels at indhente et historisk udtræk af kommunalt indberettede data om børns ferieafholdelse via anvendte IT-platformer (KMD, Tabulex og Assemble) i perioden 1. juni 2017 til 24. august 2018, dels ved at indsamle aktuelle data for perioden 11. juni til 24. august (uge 24-34) 2018, hvor dagtilbud på ugentlig basis har registreret børns ferie i et digitalt indberetningsskema til formålet.
- **Et dybdestudie**, som har haft til formål at indsamle erfaringer med og gode eksempler på samarbejde og dialog mellem dagtilbud og forældre om børns ferie. Der er gennemført casebesøg i tre kommuner hvor der er afholdt kvalitative interviews med hhv. pædagogiske ledere, pædagogisk personale, dagplejepædagoger og dagplejere. Endvidere er der som en del af hvert casebesøg gennemført et gruppeinterview med forældre for at tilvejebringe en mere dybdegående forståelse af forældres mulige bevæggrunde for at holde mere eller mindre ferie med deres børn samt drøfte relevansen af et inspirationsmateriale, der kan understøtte dialog mellem dagtilbud og forældre om ferie.

- **En survey** blandt forældre i udvalgte dagtilbud i de otte kommuner, der som supplement til dybdestudiet har haft til formål at afdække bevæggrunde til mere og mindre ferie blandt børn i dagtilbud. Surveyen er gennemført som besøgsinterview i én udvalgt daginstitution i hver af de otte kommuner.

1.3 Manglende viden om betydningen af børns ferie

Som en del af kortlægningen af børns ferie er der foretaget en håndholdt kortlægning af forskningsviden samt nordisk grå litteratur¹, der undersøger betydningen af børns ferie.

Der er i denne videnssøgning ikke fremkommet eksempler på studier i form af forskning eller andre former for evalueringer eller erfaringsopsamlinger, som har undersøgt betydningen af ferie for børns trivsel. Der er i videnssøgningen hovedsageligt fremkommet kritisk deskriptiv faglitteratur, hvor forskere eller andre videnspersoner på det pædagogiske felt beskæftiger sig med beslægtede emner til børns ferie. I denne litteratur peges der af forfatterne på, at børn i dag, som følge af udviklingen med begge forældre på arbejdsmarkedet, er vokset op med en stor del af deres hverdag i daginstitution og mindre tid med familien. Denne ændring i balancen mellem familie og institution kan ifølge forfatterne på flere planer antages at have haft en betydning for børnenes mentale sundhed og trivsel, og det påpeges, at et stigende antal børn er i farezonen for stress og trivselsproblemer. Der peges også på, at børn kan blive stressede, hvis deres forældre er stressede, hvis de skal gå til for mange aktiviteter, hvis kravene i dagtilbuddet er for store, og hvis der er for megen støj i dagtilbuddet². Litteraturen forholder sig dog ikke til betydningen af ferie i relation hertil.

Hæves blikket fra emnet om børns ferie til forældres betydning for børns trivsel, findes der et solidt forskningsmæssigt grundlag. Forskning på dette område peger på, at samværet med forældrene helt overordnet set har en afgørende betydning for barnets trivsel, uanset forældrenes forudsætninger, og at forældres sociale nærvær og samvær med barnet påvirker barnets trivsel positivt. Nyere forskning peger yderligere på, at barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse ikke kun påvirkes af, hvem forældrene er, og hvilken baggrund de har, men også af hvad forældre foretager sig sammen med børnene³. Eksisterende studier viser således, at børns samvær med forældrene (både i og uden for ferieperioder) er betydningsfuldt, men de forholder sig ikke til betydningen af ferie.

1.4 Læsevejledning til rapporten

Rapporten består foruden indledning og sammenfatning af følgende elementer:

- **'Omfanget af børns ferie'**, hvor resultaterne af breddeafdækningen præsenteres. Her afdækkes det, hvor meget ferie børn i dagtilbud holder på årlig basis, herunder omfanget af børn, som holder mindre end tre ugers ferie årligt. Der gives endvidere et overblik over, hvor meget sammenhængende ferie børn holder, og hvordan ferien fordeler sig henover året. Breddeafdækningen beskriver også, hvilke variationer der ses i børnenes afholdelse af ferie, når de forskellige institutionstyper (vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner) betragtes særskilt, og når dagpleje og daginstitutioner sammenlignes.
- **'Bevæggrunde for omfanget af børns ferie og erfaringer med dialog om ferie'**, hvor resultaterne af dybdestudiet præsenteres. Her belyses, hvilke årsager pædagogisk personale og ledelse samt forældre angiver til, at nogle børn holder begrænset ferie. Det udfoldes hvil-

¹ Grå litteratur er f.eks. rapporter, konferencepapirer, ph.d.-afhandlinger og offentlige oplysninger, der ikke offentliggøres kommercielt, og som ikke er tilgængelige via bibliografiske databaser.

² Halse, John Aasted (2008), *Børn og Stress*. Dafolo.

Lenchler-Hübertz, Bagger & Jensen (2015), *Trivsel i det moderne børneliv. Stress og mestring*. Akademisk Forlag.

Niclasen, Lund og Obel (2016), *Indsatser der fremmer mental sundhed hos børn og unge. Et systematisk litteraturstudie af internationale undersøgelser*. Sundhedsstyrelsen.

³ Burgess, Stephen R. (2011), "Home literacy environments (HLEs) provided to very young children", i: *Early Child Development and Care*, 181, 445-462.

Hoff, E. (2006), "How social contexts support and shape language development", i: *Developmental Review*, 26(1), 55-88.

ke behov for at sætte fokus på børns ferie, som dagtilbud og forældre udtrykker, og det beskrives, hvilke erfaringer dagtilbud har med at sætte fokus på børns ferie som en del af den løbende dialog med forældre.

2. SAMMENFATNING

Kortlægningen af omfanget af børns ferie viser, at størstedelen af børn i dagtilbud holder mellem tre og ti ugers ferie, og typisk to eller flere uger i sammenhæng i løbet af året.

Konkret viser de historiske data om børns ferieafholdelse i perioden 28. august 2017 – 24. august 2018, som er trukket via indberetningssystemerne i otte udvalgte kommuner, at børn i dagtilbud i gennemsnit holder 6,70 ugers ferie om året. Indeholdt i gennemsnittet ses en vis variation i børns ferieafholdelse. Over 80 pct. af børnene holder mellem tre og 10 ugers ferie om året. Samtidig er der 6,9 pct. af børnene, der holder mindre end tre ugers ferie årligt, mens 1,6 pct. slet ikke holder ferie. I den anden ende af spektret er der omkring 9 pct. af børnene, der holder mere end 10 ugers ferie om året.

Sammenlignes feriemængden i de forskellige typer af dagtilbud, ses der en forskel mellem hhv. dagpleje og daginstitutioner, hvor børn i dagpleje holder lidt mere ferie (ca. 8 uger i gennemsnit) end børn i daginstitutioner (ca. 6,70 uger i gennemsnit). Data indikerer, at der er færrest børn i dagplejen, som holder under tre ugers ferie årligt, ligesom det også er i dagplejen, at der er flest børn, som holder mere end 10 ugers ferie. Tilsvarende ses det, at der er flest børn, som holder under 3 ugers ferie i integrerede daginstitutioner, ligesom det også er i denne dagtilbudstype, at der er flest børn, som slet ikke holder ferie.

Data viser, at 89 pct. af alle børn på tværs af dagtilbudstyper har en periode med sammenhængende ferie i form af to, tre eller flere sammenhængende ferieuger i løbet af året. Heraf er der 66 pct., der holder tre eller flere ugers ferie i sammenhæng, og 22 pct. der holder to uger i sammenhæng. 11 pct. holder en uge eller mindre ferie i sammenhæng. Data viser, at det er de børn, der samlet holder mindre end tre ugers ferie, der typisk holder mindst sammenhængende ferie.

Endvidere viser kortlægningen, at afholdelsen af ferie blandt børn i dagtilbud primært sker inden for skolernes ferieperioder: sommerferie, efterårsferie, jul og nytår, vinterferie, påskeferie samt i mindre grad i forbindelse med helligdagene i foråret. Langt de fleste børn holder ferie i forbindelse med jul, påske og sommerferie, hvor mange dagtilbud har lukkedage.

Erfaringer med forældresamarbejdet omkring børns ferie

På tværs af de kvalitative interview og forældresurveyen tegner der sig et billede af, at børns ferieafholdelse overordnet set anses for at være en mindre udfordring. Resultaterne af forældresurveyen viser, at knap 90 pct. af forældrene ikke oplever, at der er udfordringer ved at holde ferie med deres børn. Blandt det interviewede pædagogiske personale i daginstitutioner og dagplejen gives der udtryk for en oplevelse af, at langt størstedelen af børnene holder ferie fra dagtilbuddet. Dog beskriver de også, at der typisk er et eller en mindre gruppe af børn, som har begrænset ferie fra dagtilbuddet. Derfor er det vurderingen hos de interviewede medarbejdere i dagtilbud, at det af hensyn til denne lille gruppe af børn er vigtigt at have fokus på temaet.

Survey blandt forældre og interview med medarbejdere i dagtilbud har identificeret, at det primært er forældrenes arbejdsforhold, som har indflydelse på omfanget af børns ferie. Der gives eksempler på, at forældrenes ret til ferie, arbejde som selvstændig erhvervsdrivende eller ledighed hos forældrene kan indvirke på omfanget af børns ferie. Derudover kan en række personlige valg hos forældrene om fx at holde ferie uden børn, at lade søskende holde ferie på skift eller at tage på lange udlandsrejser have betydning for omfanget af ferie.

I størstedelen af de interviewede dagtilbud er det særligt planlægningen af børns ferieafholdelse, som tages op i dialog mellem forældregruppen og pædagogisk personale og ledelse. Derudover foregår der en målrettet dialog efter behov, når pædagogisk personale bliver opmærksomme på, at der er børn, som ikke eller kun i meget begrænset omfang holder ferie. Behovet for at sætte fokus på børns ferie handler ifølge pædagogisk personale og ledelse således ikke kun om *omfan-*

get af ferie, men også om at dagtilbud kan spille en rolle i forhold til at vejlede om, hvad der kan være relevant *indhold* for børn i en ferieperiode.

Nogle steder er det altid lederen eller dagplejepædagogen, som varetager dialog med forældre, hvis børn ikke holder ferie. Andre steder er det en dialog, som det pædagogiske personale også indgår i. På tværs af dagtilbud påpeger pædagogisk personale og ledere, at det er væsentligt, at dialogen tager udgangspunkt i forældres bevæggrunde for ikke at holde ferie med deres barn, og at det pædagogiske personale fokuserer på barnets behov og fagligt argumenterer for og eksemplificerer, hvorfor ferie har betydning for barnets trivsel. Dette udgangspunkt for dialog giver ifølge det pædagogisk personales vurdering det bedste indblik i forældres bevæggrunde for at holde ferie med deres børn og hvilken vejledning, den enkelte forælder måtte have brug for.

3. OMFANGET AF BØRNS FERIE

Som del af kortlægningen er der gennemført en repræsentativ breddeafdækning af afholdt ferie blandt 0-6-årige børn i dagtilbud. I dette kapitel præsenteres resultaterne af breddeafdækningen.

Breddeafdækningen belyser for det første det gennemsnitlige antal uger som børn holder ferie samt forskelle i omfanget af børnenes ferieafholdelse med særligt fokus på andelen af børn, der holder hhv. mere eller mindre end tre ugers ferie på et år. For det andet belyser kortlægningen, hvor meget sammenhængende ferie børn holder fra dagtilbuddet, samt hvordan ferien typisk er fordelt henover året. Der indgår alt 6.750 børn i alderen 0-6 år som går i dagtilbud i datagrundlaget.

Indledningsvis præsenteres datagrundlaget samt de metodiske bemærkninger, der knytter sig hertil.

3.1 Datagrundlag

Datagrundlaget for breddeafdækningen er baseret på en repræsentativ stikprøve af børns gennemsnitlige antal ferieuger på et år. For at sikre repræsentativitet er der foretaget en statistisk baseret udvælgelse i tre trin.

Først er der på baggrund af sociodemografiske og geografiske kriterier foretaget en inddeling af samtlige kommuner i otte homogene grupper. Dernæst er der indgået aftale om deltagelse med én kommune fra hver af de otte grupper, og endelig er der inden for hver kommune foretaget en stratificeret udvælgelse af daginstitutioner og dagplejere med fokus på at sikre et tilstrækkeligt antal børn på tværs af kommunerne.

Indsamlingen af data er sket gennem brug af to datakilder. For det første er der i syv ud af de otte udvalgte kommuner indhentet udtræk på historiske data om børns afholdte ferie fra dagtilbuddet for perioden 24. april 2017 til 24. august 2018 via digitale indberetningssystemer fra følgende leverandører: KMD's BørneIntra, Tabulex og Assemble. Disse systemer anvende s i de udvalgte kommuner og dagtilbud til at registrere fremmøde samt planlagt og afholdt ferie blandt børn i dagtilbud. Den sidste kommune har selv etableret datatrækket på baggrund af data fra eget indberetningssystem. For det andet er der indsamlet aktuelle data om børns ferie i perioden 11. juni til 24. august 2018. Ledere i de deltagende dagtilbud har foretaget en løbende håndholdt ugentlig registrering af ferie i Rambølls IT-plattform SurveyXact via et digitalt indberetningsskema, som er udarbejdet til formålet. Dette er gjort for at sikre en så præcis indsamling af faktisk afholdt ferie i sommerperioden 2018 som muligt samt for at kunne kvalitetssikre indsamlede historiske data via indberetningssystemer for samme periode i 2017.

3.1.1 Metodiske bemærkninger til datagrundlaget

For at understøtte kvaliteten af datagrundlaget for breddeafdækningen er der truffet nogle metodiske valg samt foretaget en validering af datagrundlaget. Dette giver anledning til udvalgte metodiske opmærksomhedspunkter, som oplistes nedenfor. En mere uddybende beskrivelse af den anvendte metode, det indsamlede datagrundlag samt de begrænsninger, der knytter sig hertil, fremgår af bilag 1.

Afgrænsning af stikprøven: Dataanalyserne er afgrænset til at undersøge ferieafholdelsen blandt børn, der har været indskrevet i dagtilbuddet i mere end 35 uger, hvilket svarer til ca. halvdelen af den dataperiode, som danner grundlag for breddeafdækningen. Denne afgrænsning er foretaget, fordi fremmødedata for de børn, der kun har været indskrevet i kort tid (og derved henover færre ferieperioder) ellers fejlagtigt vil trække det samlede billede af børns ferieafholdelse i retning af færre feriedage. Der indgår dog stadig i analyserne en række børn, som har været indskrevet i mere end 35 uger, men hvor der ikke er registreret ferie i hele perioden. Dette forhold kan tilskrives manglende registrering af barnets ferie og skaber således en usikkerhed i da-

tagrundlaget. Konsekvensen vil sandsynligvis være, at analyserne underestimerer det reelle niveau af ferieafholdelse og sammenhængende ugers ferie, da det må formodes, at flere af børnene faktisk har afholdt ferie, som ikke er registreret.

Børn i flere dagtilbudstyper: De anvendte dataudtræk indeholder en række børn, som har skiftet dagtilbud i den tidsperiode, der danner grundlag for beregningerne. Dette skyldes blandt andet, at nogle børn er overgået fra vuggestue eller dagpleje til børnehave. Herudover kan en forklaring også findes i, at forældre har ventet på en plads i et bestemt dagtilbud, mens barnet har gået i et andet dagtilbud, indtil pladsen blev ledig. Konsekvensen er, at der i analysen af børns afholdte ferie fordelt på forskellige dagtilbudstyper vil forekomme børn, der optræder i flere dagtilbud. Dette kan give en lille skævvridning i de reelle forskelle mellem dagtilbudstyper. Da de nævnte børn imidlertid indgår i analysen af alle typer dagtilbud, vil skævvridningen til en vis grad udlignes, hvorved den ikke vurderes at påvirke de grundlæggende forskelle mellem dagtilbudstyper, som analysen peger på.

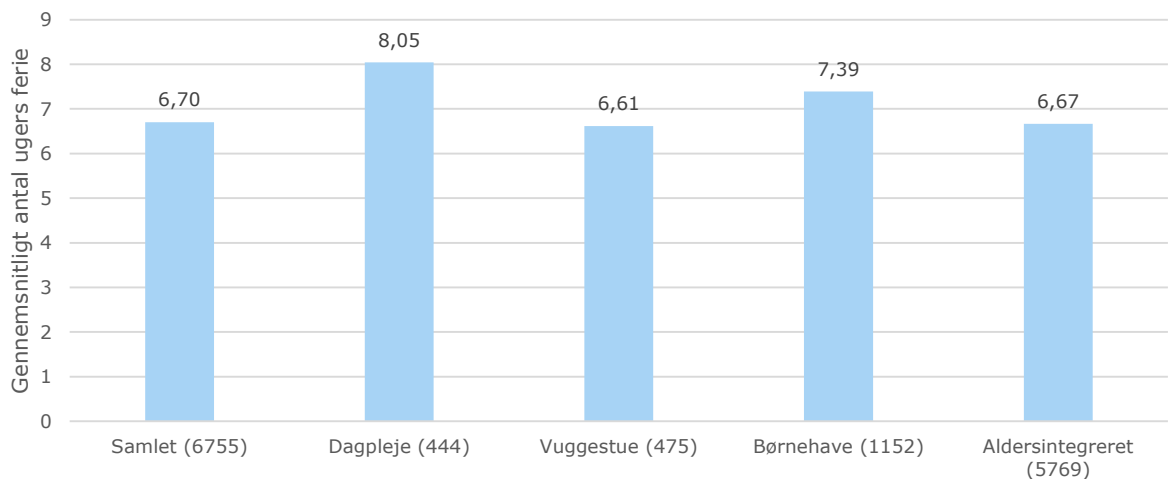
Validering af stikprøvens repræsentativitet: For at validere den etablerede stikprøve i breddeafdækningen er der foretaget en sammenligning med landsgennemsnittet i forhold til fordelingen af børn i forskellige dagtilbudstyper, herunder dagplejen, vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner. Resultatet viser, at de udvalgte 6.750 børn i alderen 0-6 år fordeler sig tæt på landsgennemsnittet. Dog har stikprøven en mindre overvægt af børn i vuggestuer og børn i aldersintegrerede institutioner. Såfremt der er en systematik i, at fx børn i dagpleje-ordninger holder mere ferie sammenlignet med de øvrige dagtilbudstyper, vil undervægten af denne målgruppe betyde, at det samlede billede af ferieafholdelsen underestimeres (se figur 4 i bilag 1).

Øvrig validering af datakvaliteten: For at vurdere datakvaliteten af det historisk indsamlede data er der foretaget en sammenligning af historisk data for sommerferieperioden i 2017 (11. juni – 24. august) med feriedata, som lederne i dagtilbud i de udvalgte kommuner selv har indberettet i samme periode i 2018 for det enkelte barn i dagtilbuddet (aktualitetsdata). Da aktualitetsdataene vurderes at være et meget validt estimat af den konkrete ferieafholdelse, giver sammenligningen mellem historisk data og aktualitetsdata en indikation på validiteten af det historiske data. Valideringen viser en høj grad af overensstemmelse mellem aktualitetsdata og historisk data, hvormed de indsamlede historiske data vurderes at være et tilfredsstillende estimat for børns ferieafholdelse (se figur 5 i bilag 1).

3.2 Det samlede omfang af ferie blandt børn i dagtilbud

I analyserne af breddeafdækningen er der i første omgang set på det gennemsnitlige antal uger, som børn holder ferie fra dagtilbuddet. Analyserne af historisk data i perioden 28. august 2017 – 24. august 2018 viser, at børn i dagtilbud i gennemsnit holder 6,70 ugers ferie om året (første kolonne i figur 3.1).

Figur 3.1: Gennemsnitligt antal ugers ferieafholdelse for børn, som har været registreret ferie/fremmøde for mere end 35 uger i perioden 28. august 2017 til 24. august 2018

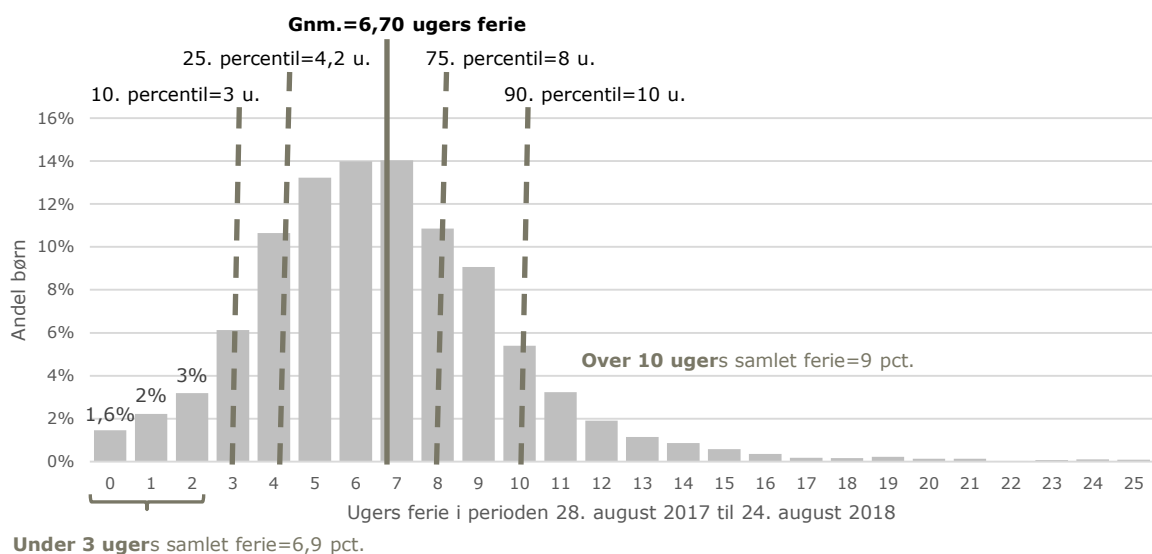
Note: 986 børn er registreret på flere dagtilbudstyper i løbet af perioden, hvilket hovedsageligt kan tilskrives de aldersmæssigt betingede overgange mellem dagpleje/vuggestue og børnehave. For disse børn er forløbet blevet lagt sammen, og de tæller således kun med én gang. Dette er forklaringen på, at samlet (n) er lavere end (n) for dagtilbudstyperne lagt sammen.

Sammenholdes det gennemsnitlige antal ugers ferieafholdelse endvidere med gennemsnittet af børns afholdte ferie for specifikke dagtilbudstyper, ses det i figur 3.1, at børn i dagpleje holder mere ferie end børn i øvrige typer af dagtilbud. Konkret holder børn i dagpleje i gennemsnit 8 ugers ferie til sammenligning med gennemsnitligt ca. 6,7 uger i daginstitutioner⁴.

I forlængelse heraf har det været et centralt formål med breddeafdækningen at undersøge andelen af børn, der årligt holder hhv. mere eller mindre end tre ugers ferie fra dagtilbuddet.

I det følgende ses derfor på den variation, som ovennævnte gennemsnit dækker over, i forhold til hvor meget ferie de enkelte børn afholder jf. figur 3.2.

Figur 3.2: Antal ugers ferieafholdelse for børn, som har været registreret ferie/fremmøde for mere end 35 uger i perioden 28. august 2017 til 24. august 2018

Note: n=6755. For at øge figurens læsevenlighed inddrager figuren kun børn, som holder mellem 0-25 uger ferie. Der er i alt mindre end 1 pct. af børne, som holder mere end 25 ugers ferie, som ikke optræder i figuren.

⁴ Gennemsnittet for børn, som har gået i vuggestue, børnehave eller aldersintegreret institution

Figur 3.2 viser, at spredningen af børns afholdelse af ferie fra dagtilbuddet er fordelt således, at over 80 pct. af børnene holder mellem tre og ti ugers ferie (10. percentil = tre uger og 90. percentil = ti uger).

Af figur 3.2 fremgår det endvidere, at 6,9 pct. af børnene holder mindre end tre ugers ferie, mens 1,6 pct. af børnene slet ikke holder ferie. Pga. manglende registrering af enten fremmøde eller ferie for nogle af de børn, der indgår i analyserne, er det dog væsentligt i denne sammenhæng at tage forbehold for, at nogle af de manglende registreringer kan dække over ferie. Med andre ord er der en vis risiko for at der i analysen sker en underestimering af omfanget af ferie hos de børn, hvor der mangler registrering. I den anden ende af spektret er der omkring 9 pct. af børnene, der holder mere end 10 ugers ferie.

Hvis der dernæst ses på, hvorvidt der er forskel mellem omfanget af børns ferie i forskellige dagtilbudstyper, svarer billedet omtrent til den gennemsnitlige ferieafholdelse på tværs af dagtilbud (jf. figur 3.3). Dog er der tegn på, at der er færrest børn i dagplejen, som holder under tre ugers ferie i perioden, ligesom det også er i dagplejen, hvor der er flest børn, der holder mere end 10 ugers ferie. Tilsvarende ses det, at der er flest børn, som holder under 3 ugers ferie i integrerede daginstitutioner, ligesom det også er i denne dagtilbudstype, hvor der er flest børn, som slet ikke holder ferie. Endelig ses det, at der er færre vuggestuebørn, som holder mere end 10 ugers ferie set i forhold til øvrige dagtilbudstyper.

Figur 3.3: Sammenligning mellem dagtilbudstyper: ferieafholdelse for børn, som har været registreret ferie/fremmøde for mere end 35 uger i perioden 28. august 2017 til 24. august 2018

	Under 3 ugers ferie	Ingen ferie	Mere end 10 ugers ferie
Dagpleje	4,3%	0,9%	18,3%
Vuggestue	6,3%	0,6%	8,8%
Børnehave	5,6%	0,8%	12,7%
Integrerede institutioner	7,1%	1,7%	9,2%

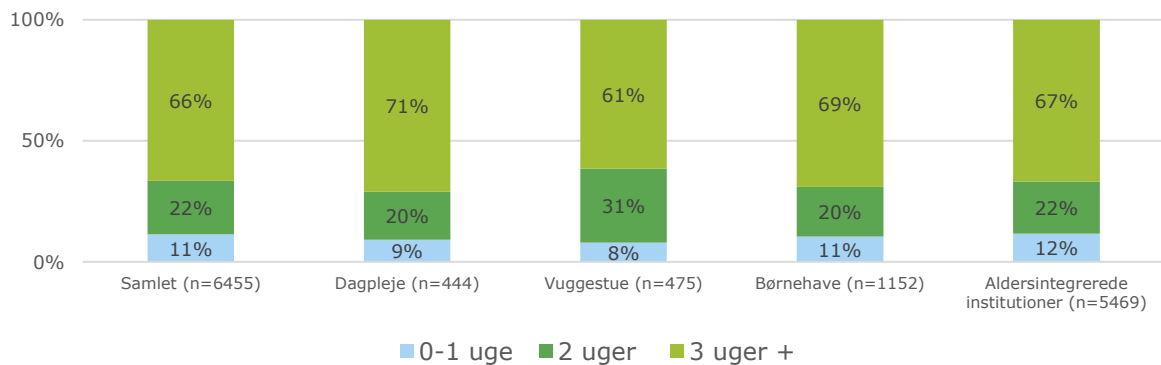
3.3 Sammenhængende ferie

Ét forhold er omfanget af børns ferie hen over året. Et andet forhold er, hvorvidt børns feriedage holdes i sammenhæng med mulighed for at få et større afbræk fra hverdagen. Det er derfor også undersøgt, hvor meget sammenhængende ferie børn i dagtilbud holder.

Analysen viser, at de fleste børn på tværs af dagtilbudstyper i løbet af et år har to, tre eller flere sammenhængende ferieuger (jf. figur 3.4). Derudover viser analysen, at der er ca. 11 pct. af børnene, som holder én uges sammenhængende ferie eller mindre ud af deres samlede ferie.⁵

⁵ Omfanget af sammenhængende ferie kan være underestimeret, da vi i behandlingen af data har valgt ikke at medtage uger, hvor der hverken er registreret fremmøde eller ferie i beregningerne. Underestimeringen ligger i, at der kan være en formodning om, at de i disse uger har holdt ferie, men har glemt at indberette det. Hvis dette er tilfældet, vil flere børn således have haft sammenhængende ferie. Dette kan dog ikke dokumenteres.

Figur 3.4: Sammenhængende ferie for børn med registreret fremmøde eller ferie for mere end 35 uger i perioden 28. august 2017 til 24. august 2018

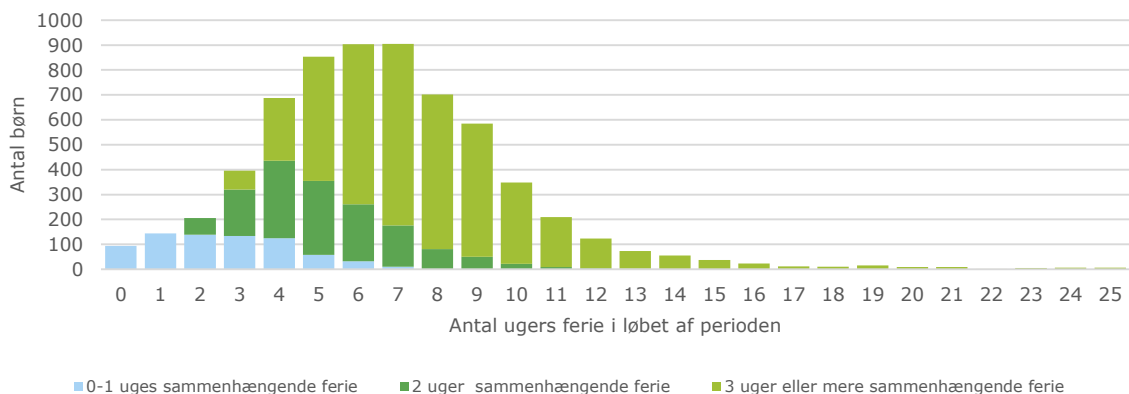

Note: Der er her benyttet data fra syv af de otte deltagende kommuner, da én af kommunerne har leveret data på aggregeret niveau med fra samlede tal for hele perioden, og det således ikke er muligt at se omfanget af sammenhængende ferie.

Sammenlignes dagtilbudstyperne, tegner der sig et ensartet billede på tværs, hvor der ikke er store forskelle på, hvor meget sammenhængende ferie, børnene i de respektive typer af dagtilbud holder. Andelen af børn, som holder to eller flere ugers sammenhængende ferie, ligger i alle typer af dagtilbud på omkring 90 pct. En lille forskel ses mellem vuggestue og de øvrige dagtilbudstyper, når der ses på andelen af børn, der holder to ugers sammenhængende ferie: For vuggestuebørn er andelen af børn, som holder to ugers ferie, større end for børn i de øvrige typer. Tilsvarende er andelen af vuggestuebørn, der holder tre eller flere ugers sammenhængende ferie lidt mindre (61 pct.), hvor de øvrige tilbud tegner sig for en andel på mellem 66-71 pct.

Det er endvidere muligt at sammenholde data om sammenhængende ferie med data om, hvor meget ferie, børnene i alt holder. Dette er afbilledet i figur 3.5.

Figur 3.5: Antal ferieuger sammenholdt med antal sammenhængende ferieuger for børn med registreret fremmøde eller ferie i mere end 35 uger i perioden 28. august 2017 til 24. august 2018

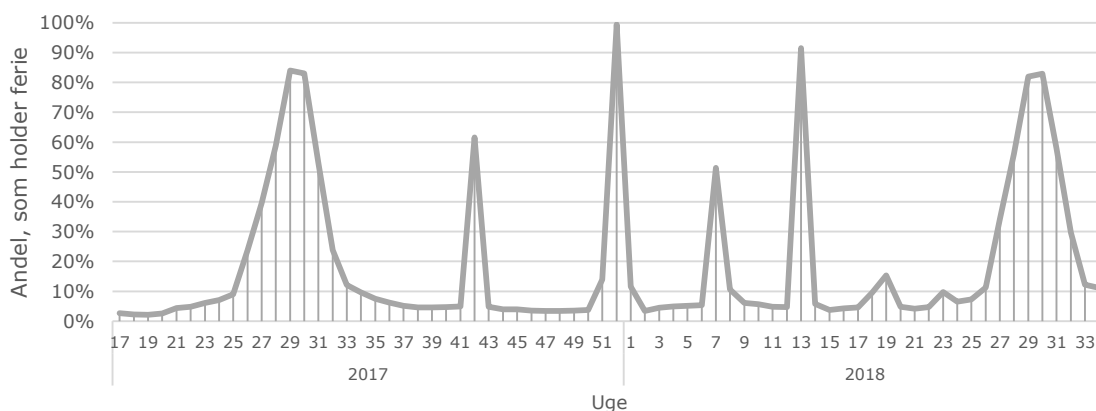
Note: Der er her benyttet data fra syv af de otte deltagende kommuner, da én af kommunerne har leveret data på aggregeret niveau med fra samlede tal for hele perioden, og det således ikke er muligt at se omfanget af sammenhængende ferie. For at øge figurens læsevenlighed inddrager figuren kun børn, som holder mellem 0-25 uger ferie. Der er i alt 45 børn, som holder mere end 25 ugers ferie, som ikke optræder i figuren.

Figur 3.5 tegner et billede af, at de børn, der samlet set holder mindst ferie, herunder børn med mindre en tre ugers ferie, også har mindre sammenhængende ferie. Imidlertid viser sammenholdningen også, at der er en del af de børn, som holder 6-7 ugers ferie, der kun holder 0-1 uges sammenhængende ferie på et år.

3.4 Fordelingen af ferie over året

Sluttelig er der på baggrund af den indsamlede data foretaget analyser af fordelingen af børnenes ferie over den samlede tidsperiode 24. april 2017 – 24. august 2018. Dette er vist i figur 3.6.

Figur 3.6: Andel af børn, som holder ferie i perioden 24. april 2017 – 24. august 2018, opdelt på ugebasis

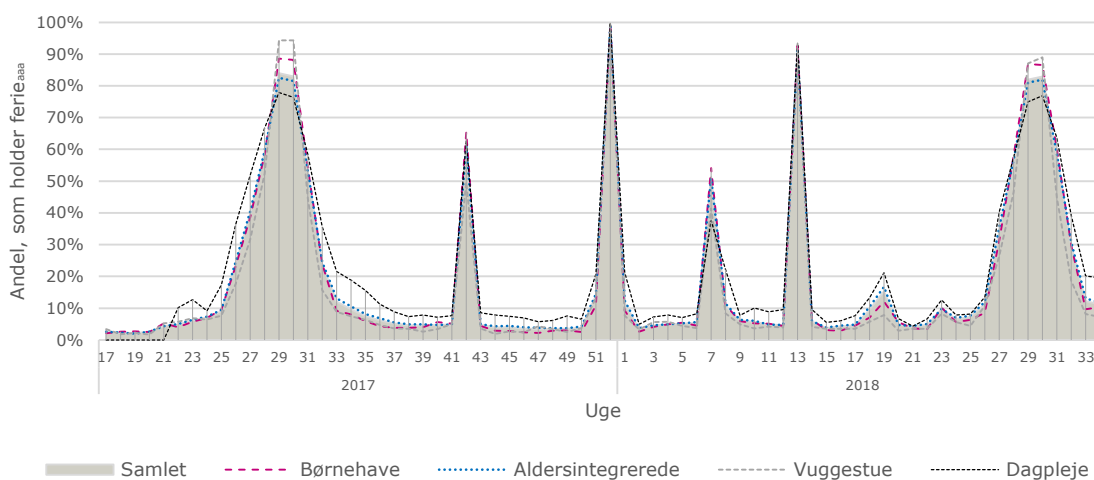

Note: Der er her benyttet data fra syv af de otte deltagende kommuner, da én af kommuner har leveret data på aggregeret niveau med fra samlede tal for hele perioden, og det således ikke er muligt at se omfanget af sammenhængende ferie.

Figur 3.6 viser, at afholdelsen af ferie blandt børn i dagtilbud primært sker inden for skolernes ferieperioder; sommerferie, efterårsferie, jul og nytår, påskeferie samt i mindre grad i forbindelse med helligdagene i foråret. Langt de fleste børn holder ferie i forbindelse med jul, påske og sommerferie, hvor mange dagtilbud har lukkedage.

Sammenlignes de særskilte dagtilbudstyper (figur 3.7), ses der ingen nævneværdige forskelle på tidspunktet for ferieafholdelse. Børnenes ferieafholdelse i alle dagtilbudstyper afspejler den tendens, der ses på tværs; nemlig at ferien i dagtilbud følger skolernes ferieperioder.

Figur 3.7: Andel børn der holder ferie, opdelt på ugebasis – samlet og på dagtilbudstyper

Note: Der er her benyttet data fra syv af de otte deltagende kommuner, da én af kommuner har leveret data på aggregeret niveau med fra samlede tal for hele perioden, og det således ikke er muligt at se omfanget af sammenhængende ferie. 1687 børn er registreret på flere institutionstyper i løbet af perioden, hvilket hovedsageligt kan tilskrives de aldersmæssigt betingede overgange mellem dagpleje/vuggestue og børnehave.

4. BEVÆGGRUNDE FOR OMFANGET AF BØRNS FERIE OG ERFARINGER MED DIALOG OM FERIE

Foruden en repræsentativ breddeafdækning af omfanget af børns ferie (kapitel 3) er der som led i kortlægningen gennemført et dybdestudie blandt daginstitutioner og dagplejen i udvalgte kommuner. Dybdestudiet har to formål.

For det første er formålet at undersøge nærmere, hvad der er forældres bevæggrunde for, at børn holder mere eller mindre ferie. Dette er undersøgt ved hjælp af en survey blandt i alt 178 forældre. Besvarelserne af surveyen er indhentet gennem besøgsinterview i en integreret daginstitution i hver af de otte kommuner, som indgår i breddeafdækningen. Derudover er der gennemført kvalitative interview med forældre, pædagogisk personale og ledelse i udvalgte daginstitutioner og dagplejen i tre af de otte kommuner. Metode og datagrundlag for hhv. forældresurvey og kvalitative interview er gennemgået i rapportens bilag 1.

For det andet er formålet at belyse erfaringer med dialoger mellem forældre og pædagogisk personale om børns ferie. Disse erfaringer er indhentet gennem kvalitative interview med forældre, pædagogisk personale og ledelse i udvalgte daginstitutioner og dagplejen i de nævnte tre kommuner.

I det følgende belyses resultaterne af dybdestudiet.

4.1 Bevæggrunde for omfanget af ferie

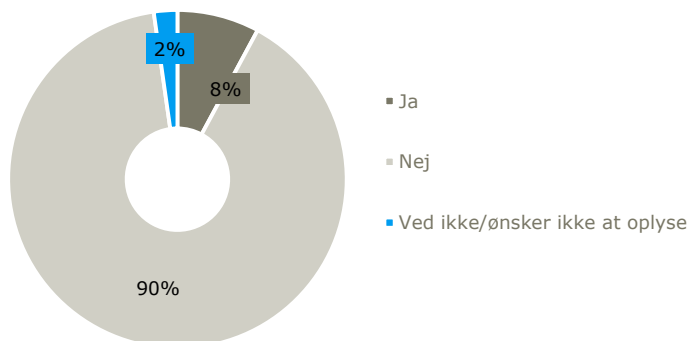
Som ramme for at forstå bevæggrunde for omfanget af børns ferie er det indledningsvis undersøgt, i hvilket omfang forældre, pædagogisk personale og ledelse grundlæggende oplever, at børns ferie er et tema i hverdagen.

På tværs af de kvalitative interview og forældresurvey tegner der sig et billede af, at børns ferieafholdelse overordnet set anses for at være en mindre udfordring - både blandt det pædagogiske personale og forældre.

I surveyen er forældre blevet spurgt om, hvorvidt de oplever udfordringer ved at holde ferie med deres børn. 90 pct. af forældrene svarer, at de ikke oplever udfordringer, mens 8 pct. tilkendegiver, at de oplever udfordringer med ferieafholdelsen med barnet (figur 4.1).

Figur 4.1. Udfordringer ved at holde ferie med børn

Oplever du udfordringer ved at holde ferie med dit barn?

Flere af de adspurgte forældre (især enlige forældre), som oplever udfordringer, begrundet dette med, at de synes, at det kan være svært at aktivere barnet, og at barnet keder sig i ferien. De oplever derfor, at ferie med barnet er forbundet med at "være på" og skulle underholde barnet.

Pædagogisk personale og ledelse i dagtilbud genkender billedet. De oplever, at nogle forældre kan finde det udfordrende at skulle 'aktivere' deres børn i ferier og forældrene kan blive usikre på, hvilke forventninger der er til, hvad de skal lave med deres børn i ferien.

"Vi havde flere henvendelser sidste år [hvor forældre ringer og spørger, om børnene kan komme alligevel, selvom de har meldt ferie]. Der var vejret jo anderledes. Der kan det være svært at finde på, hvad man skal lave derhjemme." – Pædagogisk leder

"Deres argument [for ikke at holde ferie] er, at 'vi skal alligevel ikke noget'. Så siger vi til dem, at den bedste form for ferie for børnene er dér, hvor man ikke skal noget. Så kan jeg godt finde på at sige, gå hjem og tænk over, hvad vi har snakket om. Nogle tager det til sig." – Pædagog

"Forældre er bange for, at de [børnene] keder sig. Men de skal vide, at det dør man ikke af." – Dagplejer

Blandt det interviewede pædagogiske personale i daginstitutioner og i dagplejen gives der udtryk for en oplevelse af, at langt størstedelen af børnene holder ferie fra dagtilbuddet, og at der i de fleste familier ikke er udfordringer forbundet med ferieafholdelse. Dog beskriver de også, at der typisk er et barn eller en mindre gruppe af børn, som har begrænset ferie fra dagtilbuddet. Derfor er det vurderingen hos de interviewede medarbejdere i dagtilbud, at det af hensyn til denne lille børnegruppe er vigtigt at have fokus på temaet.

"Der er jo børn, der ikke holder ferie. Det er vigtigt, at børn får koblet af på lige fod med mor og far. En dag i daginstitution er det samme som en arbejdsdag. Selvfølgelig skal børn holde ferie og selvfølgelig sammen med mor og far." – Pædagog

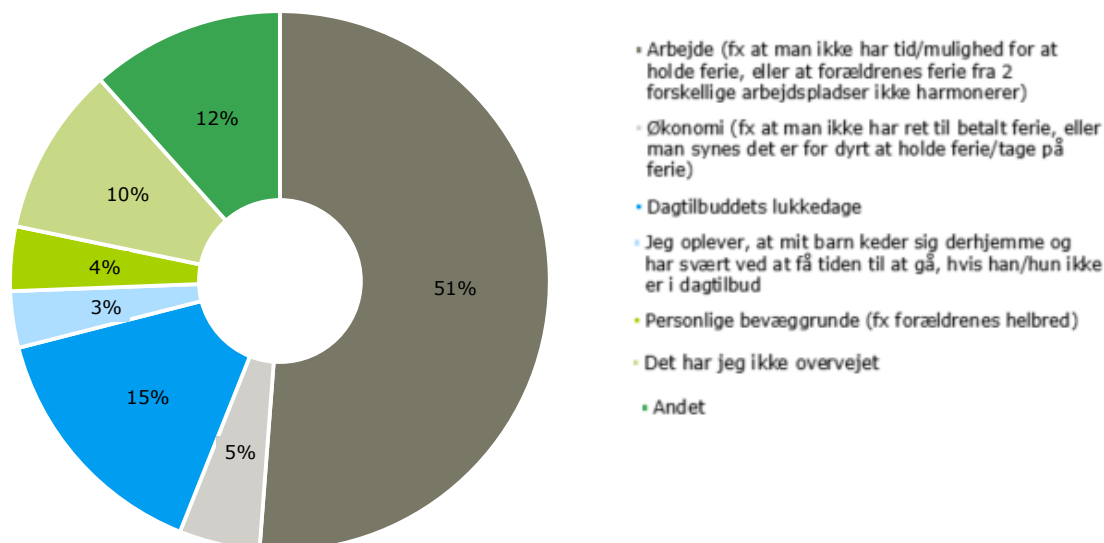
"Det afhænger af børnegruppen. Vi har været i dialog i perioder. Det svinger jo meget. Der er nogle børn, hvor vi tænker, at det er vigtigt at gå i dialog, fordi vi kan se, at de holder meget lidt fri og kan se betydningen af det." – Pædagogisk leder

"Vi kan godt risikere at få nogle forældre, der ikke holder ferie. Det svinger jo lidt i forældregruppen." – Pædagog

4.1.1 Strukturelle rammer med betydning for børns ferieafholdelse

De forældre, der har besvaret surveyen, tilkendegiver, at de ser deres arbejdsforhold som en faktor, der har betydning for, hvor mange feriedage deres barn har fra dagtilbuddet. Ud fra figur 4.2 ses det, at godt halvdelen (51 pct.) af de adspurgte forældre tilkendegiver, at deres arbejde har betydning for, hvor mange feriedage deres barn har.

Figur 4.2. Hvad har betydning for, hvor mange feriedage dit barn har fra dagtilbuddet?

I interviewene peger forældre på, at det først og fremmest er det antal ferieuger, de selv har fra arbejde, som er afgørende for, hvor mange feriedage barnet får. En forælder uddyber fx, at hun denne sommer ikke havde mulighed for at holde sommerferie sammen med sine børn pga. nyt job kort før ferien, hvilket bevirkede, at der ikke var mulighed for ferie så kort tid efter opstart.

Forældrenes arbejdsforhold fremhæves ligeledes på tværs af pædagogisk personale og ledere i daginstitutioner og dagpleje som en af de hyppigste årsager til, at nogle børn holder begrænset ferie. De fortæller fx om forældre, som har et sæsonbetonet arbejde, hvor der er travlest i ferieperioder, eller som er selvstændige og derfor ikke holder lange, sammenhængende ferier. Derudover kan der være tale om forældre, som har brugt deres ferie i forbindelse med barselsorlov, hvorfor de ikke har mulighed for at holde ferie det første stykke tid, efter de er tilbage på arbejde. Flere steder nævner pædagogisk personale også, at nogle forældre til små børn, som er startet i dagtilbuddet umiddelbart inden en ferieperiode, vælger at barnet ikke skal have (særlig meget) ferie af hensyn til barnets trivsel og tilknytning til dagplejen eller vuggestuen.

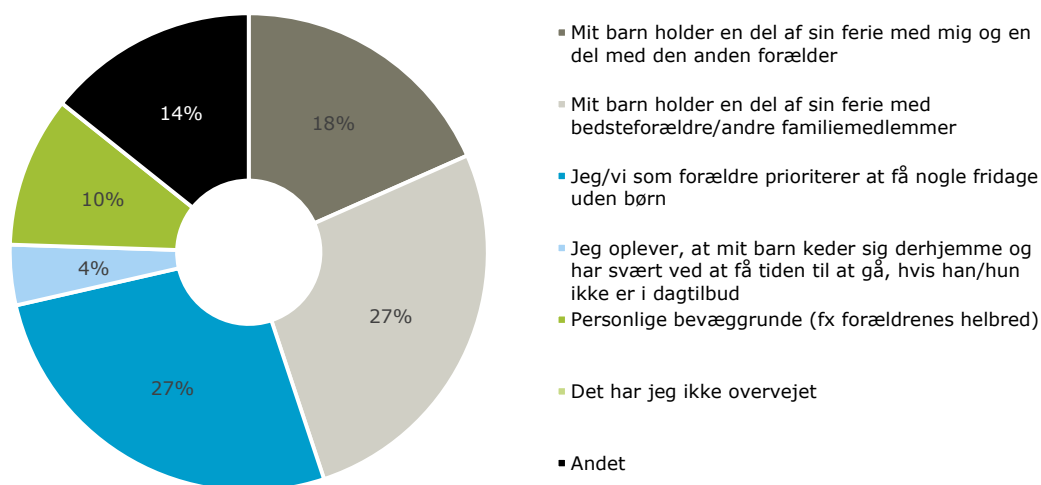
Både pædagogisk personale i daginstitutioner og i dagplejen giver endvidere eksempler på arbejdssøgende forældre, som ikke oplever at kunne holde ferie med barnet, fordi de skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, herunder gå til jobsamtaler og/eller starte i nyt job med kort varsel. Her fortæller flere om, at de imødekommer forældre med fleksibilitet gennem aftaler om, at barnet kan komme i dagtilbuddet med kort varsel, hvis forældrene eksempelvis bliver kaldt til samtale.

5 pct. af de adspurgte forældre har endvidere svaret, at økonomi har betydning for, hvor mange feriedage barnet har. Det kan eksempelvis skyldes, at forældre ikke har ret til betalt ferie, eller at de oplever, at det er dyrt at holde ferie. I nogle dagtilbud oplever personalet, at flere forældre gerne vil give børnene større oplevelser i ferien, fx en rejse sydpå eller besøg i forlystelsesparker, hvilket kan være dyrt og dermed blive en barriere for ferieafholdelse.

4.1.2 Forældres personlige valg om brug af tid i ferien

Foruden strukturelle rammer har også forældres personlige valg og prioritering af ferietiden indflydelse på omfanget af børns ferie. Ca. 20 pct. af de forældre, som har besvaret surveyen, angiver, at de vælger ikke at holde alle deres feriedage sammen med barnet. Jf. figur 4.3 peger en stor del af disse forældre på, at årsagen er, at barnet er hos den anden forælder eller bedsteforældre noget af tiden, eller at de som forældre prioriterer at have nogle fridage uden børn. Dette bliver ligeledes fremhævet af de interviewede ledere og pædagogisk personale, som fortæller, at en mindre gruppe af forældre prioriterer børnefri ferier eller fridage, hvor de eksempelvis kan ordne praktiske ting såsom at renovere hus, gå til tandlæge eller andet, hvor de vurderer, at det er nemmere uden barnet.

Figur 4.3. Årsager til at barnet ikke holder samme antal feriedage som sine forældre

Pædagogisk personale og ledelse fortæller, at de nogle gange oplever, at forældre med flere børn vælger at give familiens yngste børn mindre ferie fra dagtilbuddet end de ældre børn. I andre eksempler fortæller personalet om sammenbragte familier, hvor forældre giver udtryk for, at det kan være udfordrende at have en stor sammenbragt børneflokk hjemme på samme tid i ferierne, hvorfor de fx vælger at lade børnene holde kortere ferier på skift. Omvendt er der også forældre, der vælger at lade børnene holde lange, sammenhængende ferier. Det kan fx være børn i familier med anden etnisk oprindelse end dansk, hvor familien én gang årligt rejser til deres hjemland i 1-2 måneder. Der er samtidig eksempler på, at børn fra familier med anden etnisk oprindelse end dansk i den resterende del af året holder mindre ferie end børn fra etnisk danske familier. Pædagogisk personale fortæller om, at de i disse tilfælde indgår i dialog med forældre om, at ferie også kan være tid hjemme med familien.

4.2 Erfaringer med at sætte fokus på børns ferie i dialog med forældre

I de kvalitative interview tegner der sig et billede af, hvilke erfaringer, de interviewede daginstitutioner og dagplejere har med at sætte fokus på børns ferie i dialog med forældre, og af forældres oplevelser af denne dialog. I det følgende afsnit fokuseres der på disse erfaringer, og det fremhæves, hvilken viden interviewene har tilvejebragt om forældre, pædagogisk personale og lederes vurdering af vigtigheden af at sætte fokus på børns ferie som en del af dialog mellem forældre og dagtilbud. Det fremhæves også, hvilken støtte og vejledning forældre kan have brug for. Desuden gives der eksempler på, hvordan dagtilbud typisk tilrettelægger dialog med forældre. Det beskrives endvidere, hvad der kan understøtte en god forældredialog, og hvad der omvendt kan gøre det svært at føre en åben dialog om børns ferie.

4.2.1 Vurderinger af vigtigheden af at sætte fokus på børns ferie som en del af dialog mellem forældre og dagtilbud

Både forældre og pædagogisk ledelse og personale understreger vigtigheden af at sætte fokus på børns ferie fra dagtilbud, da de oplever, at det har en stor værdi for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse at holde ferie med forældrene og være sammen på en anderledes måde end i hverdagen.

"Det har stor værdi for børnene. Tid med forældrene – det er det, de efterspørger. Det er lige så vel tid, hvor der er planer, som hvor der ikke er planer. Det er det med at komme ud af den her hverdag, hvor det hele er skemalagt. Det er tiden, hvor man bare kan være. Der var et barn, som sagde, at hun skulle hjem til mor og ligge i stuen og spise popcorn. Det var bare vigtigt for hende at have tid sammen med mor. Det er ikke nødvendigt, at man skal ud at rejse eller i Legoland." – Pædagog

"Det er den allervigtigste tid i hele barndommen. Det er den ferie, man har sammen med familien. Største udviklingsmæssige spring bliver taget her. Der hvor de får ro og nærhed, som er meget nødvendigt også for familiemæssige relationer, som kan støtte dem i det næste år, der kommer." – Dagplejer

En pointe, som flere medarbejdere og ledere fremhæver, er, at dagtilbuddet er barnets 'arbejdsplads', som de har brug for at koble af fra, ligesom forældre har brug for at koble af fra deres arbejde. I dagtilbuddet indgår barnet typisk i en stor gruppe af børn, hvor der er planlagt aktiviteter for dagen, og medarbejderne beskriver, at det ikke er altid, at forældre har blik for, at ferien kan være med til at give barnet et afbræk fra hverdagens faste program, hvor det kan lade op sammen med sine forældre. Flere medarbejdere og ledere beskriver endvidere, at børn ofte udvikler sig meget i løbet af ferien, både motorisk og sprogligt.

Ligeledes peger flere forældre på, at de oplever, at familien bliver knyttet tættere sammen i løbet af en ferie.

"For mig er ferie også en uge, hvor man har mere tid som 'forældre'. I hverdagene, så er det måske mig, der henter børnene, og i ferierne så er de også mere opmærksomme på far, som ikke har mulighed for at hente til hverdag. Så man bliver mere en enhed som familie, når man har tiden sammen. Man kan mærke bagefter, at man er blevet en enhed igen." – Forælder

Selvom det i langt de fleste tilfælde har stor værdi, at barnet holder ferie fra dagtilbuddet, kan der være enkelte børn, hvor dagtilbuddets faglige vurdering er, at barnet ikke har gavn af at holde mange ugers ferie med sine forældre. Her spiller dagtilbuddet en rolle i at tydeliggøre og sætte fokus på, hvordan barnet profiterer af at være i dagtilbuddet.

"Vi har også en procentdel her, som har bedst af at være hos os. Det italesætter vi lige så meget. Vi har børn, der er i pleje. De har brug for det stabile mønster, de har her. Det er set ud fra det enkelte barn og dets behov. Vejledning kan også være, at det er godt, de kommer. Vi har en håndfuld, hvor vi siger, det er bedre, I er her." – Pædagogisk leder

4.2.2 Hvilken støtte og vejledning efterspørger forældre?

De interviewede ledere og personale fortæller, at børns ferie er et tema, der typisk sættes fokus på i forbindelse med sommerferien, hvor forældre skal meddele dagtilbuddet, hvornår deres barn holder ferie. Her vil det typisk være mængden af barnets ferie, som er i fokus – af hensyn til barnets trivsel og udvikling, men også af hensyn til planlægning af personalets ferieafholdelse. Pædagogisk personale og dagplejere fortæller, at de derudover oplever et varierende behov for at sætte fokus på temaet om børns ferie. Behovet afhænger af, hvilken børne- og forældregruppe der aktuelt er i det enkelte dagtilbud, og om der er konkrete udfordringer i forhold til enkelte børn, der ikke holder ferie.

Behovet for at sætte fokus på børns ferie handler ifølge pædagogisk personale og ledelse i daginstitutioner og dagplejen således ikke kun om *omfanget* af ferie, men også om at dagtilbud kan spille en rolle i forhold til at vejlede den bredere forældregruppe om, hvad der kan være relevant *indhold* for børnene i en ferieperiode. Disse to aspekter af børns ferie vil blive nærmere udfoldet nedenfor.

Vejledning om omfanget: hvorfor det er vigtigt for børn at holde ferie

Pædagogisk personale og ledelse fra de interviewede dagtilbud vurderer, at størstedelen af forældregruppen alene har brug for information om ferieafholdelse, når de skal registrere, hvornår barnet holder ferie fra dagtilbuddet. I forhold til den lille gruppe af børn, som ifølge personalet holder begrænset ferie fra deres dagtilbud, kan der være behov for, at personalet eller ledere har én-til-én dialog med forældrene om omfanget af barnets ferie. For at kunne tilpasse vejledningen om omfanget af barnets ferie til den enkelte familie vil dialog med forældrene ofte tage udgangspunkt i en afdækning af årsagerne til, at barnet ikke holder en længere og sammenhængende ferie. Ledere, dagplejepædagoger og medarbejdere oplever i den sammenhæng, at der kan være forældre, som har behov for vejledning i, *hvorfor* ferie er vigtigt for deres barn. Det er oplevelsen, at det kan motivere forældre til at holde ferie med deres barn, når personalet synliggør vigtigheden af ferie for barnet. I den forbindelse efterlyser flere af de interviewede medarbejdere faglig viden og argumenter om betydningen af ferie for børns trivsel samt betydningen af forældre-barn-relationen, som der er mulighed for at forstærke i ferien.

Vejledning om indholdet: støtte til hvordan man kan holde ferie med børn

I tilfælde, hvor der er tale om forældre, som har svært ved at overskue at holde ferie med deres børn, peger personale og ledere på, at der desuden er et behov for at vejlede om, *hvordan* man kan holde ferie med sit barn. Vejledning om indholdet i børns ferie kan gøre det mere overskueligt for nogle forældre at holde ferie med deres børn.

Pædagogisk personale og ledelse beskriver, at de oplever forældre, som både har økonomi og overskud til at planlægge ferie, men som har behov for vejledning i, at den gode ferie for børn også er tid derhjemme uden planer og ikke behøver at involvere lang række aktiviteter uden for hjemmet.

"Forældre tror, de skal alt muligt, men man kan godt bare lave ingenting. Man skal bare være sammen. Man behøver ikke løbe til alt muligt. Alle har bare brug for at slappe af. Forældre har et forkert billede af, hvad de skal. De tror, de ikke er gode forældre, medmindre de er i Legoland og Tivoli. Man kan godt være gode forældre og ikke rende rundt til alt muligt." – Dagplejer

"Mange forældre tror, der skal ske noget. Den information prøver vi at dele. Vi deler ideen om tøffetid. Det er en mulighed at slappe af og have fokus på de simple aktiviteter. Det nære er vigtigt, ikke det store og vilde." – Dagplejepædagog

Pædagogisk personale og ledelse vurderer, at den mindre gruppe af forældre, som de oplever ikke har overskud til at holde ferie med deres børn, har brug for mere målrettet vejledning, der tager udgangspunkt i netop de bekymringer for ferieafholdelse, som de står med. For disse forældre kan dagtilbuddet spille en vigtig rolle i at bidrage med eksempler på, hvad ferie for et barn eller familien også kan være. I et dagtilbud gives eksempler på, at de har lavet konkrete ferieplaner sammen med forældre til børn i udsatte positioner.

4.2.3 Dagtilbuds tilrettelæggelse af dialog med forældre om børns ferie

Dagtilbuddets dialog med forældre om børns ferie kan tilrettelægges på forskellige måder. Der kan både være fokus på børns ferie som led i dialog med den samlede forældregruppe og i den individuelle dialog mellem pædagogisk personale og enkelte forældre. Samtidig kan dialog være mere eller mindre formaliseret, og der kan være konkrete tiltag i den enkelte institution for at synliggøre temaet om børns ferie.

Dialog med den samlede forældregruppe

I størstedelen af de interviewede dagtilbud gør det sig gældende, at fokus på ferie som led i den generelle dialog med den samlede forældregruppe særligt omhandler praktikken omkring ferieafholdelse. Det vil sige information til forældre om registrering af ferieafholdelse for deres børn, herunder opfølgende dialoger med forældre, som enten ikke registrerer ferie (for deres børn), eller hvor børnene kun afholder meget lidt ferie. Denne type dialog følger typisk et fast årshjul, der også muliggør rettidig planlægning af personalets ferie. I nogle af de adspurgte dagtilbud er der også fokus på at tale om betydningen af ferie i forbindelse med indskrivningen eller opstart.

Derudover følger dialog med den generelle forældregruppe om børns ferie ikke en fast systematik. Den tages mere ad hoc, hvis det vurderes relevant af personale eller ledere. Enkelte medarbejdere fortæller, at børns ferie har været et tema på et forældremøde, eller at personalet har afprøvet at informere den brede forældregruppe om betydningen af børns ferie, fx ved brug af artikler, som blev hængt op i dagtilbuddet.

Flere fortæller, hvordan de skaber anledning til at indgå i uformelle dialoger med forældre om børns ferie ved at synliggøre temaet i dagtilbuddet. Nogle steder har pædagogisk personale og ledelse erfaret, at ophængningen af det klassiske ferieskema, som forældre skal registrere ferie i, giver flere anledninger til at tale om ferie med forældregruppen, end når ferie udelukkende registreres via børneintra eller forældreapp. Ved at hænge ferieskemaerne på væggen, bliver temaet synligt for forældrene, og det giver personalet mulighed for at spørge ind til ferien, når de kan se, at den ikke bliver registreret.

"Selvfølgelig bruger vi børneintra, men vi er gået tilbage til også at have det visuelt [hængt op i institutionen]. Så kan de se, "Gud, vi har ikke krydset af". Så kan man bedre komme i dialog." – Pædagogisk leder

I andre dagtilbud hænger ledelsen ferietematiske plakater eller artikler op, hvilket har givet anledning til dialog med forældre om børns ferie. Imidlertid peger flere ledere og medarbejdere også på, at informationsmaterialer i dagtilbuddet med fokus på børns ferie ikke er nok i sig selv. Det kræver, at personalet sætter materialerne i spil i dialog med forældre og tager initiativet til at drøfte dem.

Individuelle dialoger med forældre om barnets ferie

Når pædagogisk personale bliver opmærksomme på, at et barn ikke eller kun i meget begrænset omfang holder ferie, vil de typisk gå i dialog med forældre herom. I de interviewede dagtilbud ses der en variation i, hvordan den individuelle dialog tilrettelægges. Nogle steder er det altid lederen eller dagplejepædagogen, som går i dialog med forældre. Andre steder står pædagogisk personale og dagplejere for dialogen, evt. med forudgående sparring fra pædagogisk leder eller dagplejepædagog.

Pædagogisk personale beskriver, at det kan være grænseoverskridende at adressere ferie som emne, fordi det af mange (både forældre og pædagogisk personale) anses for at være et privat anliggende. Af den grund kan de være bekymrede for, om forældre opfatter deres omtale af emnet som konfliktfyldt eller belærende. Dette fremhæves særligt af dagplejere, som oplever, at de står alene med forældredialogen og derfor er afhængige af at have en god relation til alle forældre, der kommer i deres hjem. Både dagplejere og pædagogisk personale i daginstitutioner efterspørger derfor redskaber til at åbne for og føre "den svære dialog" med forældre på en hensigtsmæssig måde. De efterspørger blandt andet redskaber, som indeholder konkrete spørgeteknikker, der kan støtte personalet i at indgå i dialog og vejlede forældre, fremfor at agere belærende.

"Jeg synes, det er svært. Jeg prøver at komme med nogle små ting og snakke med dem. Men man har det også lidt sådan, at man ikke skal blande sig, for de har jo ret til at være der. Man kan godt komme med argumenterne, men man kan ikke trække noget ned over hovedet på dem." – Dagplejer

"Det er en vigtig rolle, men den er svær. Det er et valg, forældrene har taget. Det er svært at tage [emnet] op. Der mangler jeg noget erfaring. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal få den startet." – Dagplejer

Både pædagogisk personale i daginstitutioner og dagpleje påpeger, at opbakning fra leder eller dagplejepædagog er afgørende for, at de føler sig rustet til at indgå i dialog med forældre om ferie.

Erfaringer fra de interviewede medarbejdere viser, at personalet har lettere ved at gå i dialog med forældre om børns ferie i de dagtilbud, hvor der i forvejen er tradition for et tæt samarbejde med forældre. Hvis dagtilbud og forældre allerede udveksler viden om og perspektiver på barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse, er det også mere naturligt, at personalet taler med forældrene om betydningen af børns ferie.

BILAG 1: UDDYBENDE METODEBESKRIVELSE

I dette bilag præsenteres de metodiske valg og valideringsprocesser, der er foretaget i forbindelse med gennemførelsen af kortlægningen af omfanget af børns ferie.

I det følgende præsenteres for det første strategien bag udvælgelse og rekruttering af de deltagende kommuner og dagtilbud. Dernæst gennemgås datagrundlaget for breddeafdækningen. Slutteligt præsenteres metoderne, som er anvendt i dybdestudiet (hhv. kvalitative interview og forældresurvey).

1.1 Udvalgelse af kommuner og dagtilbud

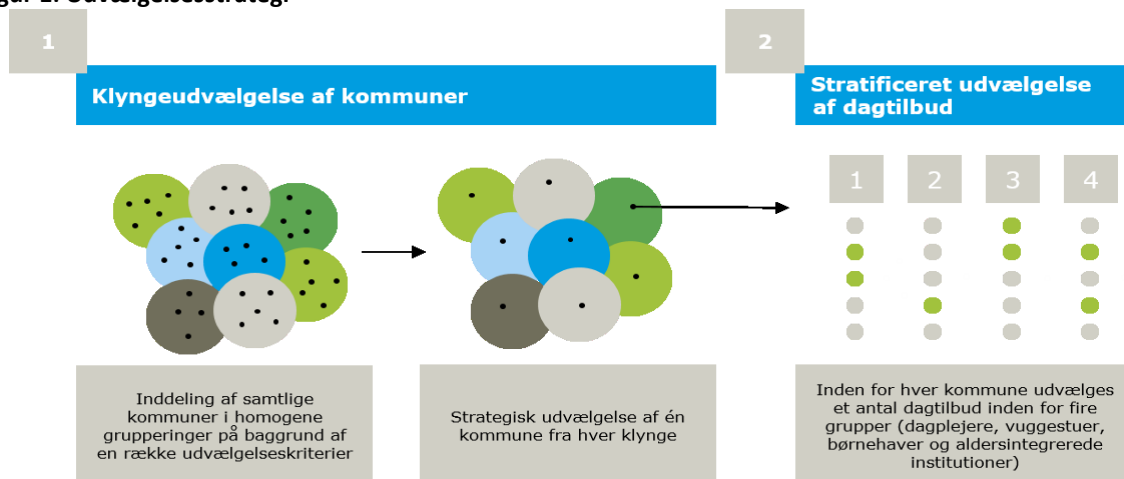
Nedenstående afsnit omhandler udvælgelse og rekruttering af kommuner og dagtilbud.

Overordnet udvælgelses- og rekrutteringsstrategi

Datagrundlagets repræsentativitet har været afgørende for, at estimatet af børns ferie kan blive retvisende. Antallet af daginstitutioner og dagplejere i Danmark omfatter mere end 15.000 tilbud⁶ fordelt på forskellige dagtilbudstyper og ejerformer, som ligger i kommuner af forskellig størrelse og med forskellige karakteristika. Kortlægningen er derfor baseret på en udvælgelse af kommuner og dagtilbud, som tager højde for såvel disse forskelle som for fordelingen af dagtilbudstyper.

Hensynene til repræsentativitet er balanceret gennem en statistisk funderet udvælgelsesstrategi i to trin, hvor et antal kommuner først er udvalgt på baggrund af en klyngeudvælgelse, hvorefter der er foretaget en stratificeret udvælgelse af daginstitutioner og dagplejere inden for hver kommune. Figuren nedenfor illustrerer udvælgelsesstrategien.

Figur 1: Udvalgelsesstrategi

Klyngeudvælgelse af kommunerne

For at sikre den fornødne variation i breddeafdækningens datagrundlag er de 98 danske kommuner blevet inddelt i forskellige klynger på baggrund af tre forskellige parametre, som ses i figur 2.

⁶ Danmarks Statistik

Figur 2: Parametre i klyngeinddelingen

Udvælgelseskriterium	Relevans i forhold til undersøgelsen
Geografisk placering (bykommune/land-distrikt)	Hvorvidt en kommune er en landdistriktskommune eller bykommune kan have en betydning for, hvilke typer af dagtilbud der udbydes, og for hvilke socioøkonomiske faktorer der gør sig gældende.
Kommunestørrelse (indbyggertal)	Kommunestørrelse kan have en betydning for organisering af dagtilbudsområdet og for omfanget af ferieaktivitetstilbud og muligheder.
Socioøkonomisk indeks	Socioøkonomisk indeks beregnes som kommunens relative udgiftsbehov i forhold til andre kommuner på baggrund af en række vægtede socioøkonomiske kriterier. Dette giver en indikation af andelen af børn i udsatte positioner og børn med særlige behov, som formodes at kunne have en betydning for omfanget af børns ferie.

Inddelingen af de 98 kommuner i homogene klynger gør, at kommuner inden for samme klynge vil være sammenlignelige i forhold til de udvalgte parametre. Omvendt vil der være variation i forhold til parametrene imellem klyngerne. Appliceringen af de tre ovennævnte udvælgelseskriterier har resulteret i en inddeling i otte klynger, som ses i figur 3 nedenfor. Herigennem er stikprøvens repræsentativitet i forhold til geografisk placering, kommunestørrelse og socioøkonomisk indeks imødekommet.

Figur 3: Bruttoliste vedrørende klyngeudvælgelse

Albertslund	Brøndby	Næstved	Favrskov	Tårnby	Esbjerg
Glostrup	Herlev	Faaborg-Midtfyn	Silkeborg	Holbæk	Aabenraa
Rødovre		Varde	Ringkjøbing-Skjern	Kalundborg	Fredericia
		Vejle	Hedensted	Slagelse	Randers
Dragør	Hørsholm	Horsens	Viborg	Guldborgsund	Skive
Vallensbæk	Egedal	Herning		Vordingborg	Thisted
Furesø	Gribskov	Holstebro		Svendborg	Frederikshavn
Allerød	Solrød			Haderslev	Hjørring
Fredensborg	Lejre	Frederiksberg	Greve	Sønderborg	
		Gentofte	Køge		
Ishøj	Ærø	Lyngby-Taarbæk	Roskilde	Faxe	Syddjurs
Halsnæs	Tønder	Rudersdal	Kolding	Stevns	Odder
Bornholms	Lemvig	Frederikssund	Skanderborg	Sorø	Ikast-Brande
Odsherred	Struer		Aalborg	Middelfart	Brønderslev
Ringsted	Norddjurs			Assens	Rebild
Lolland	Samsø	Københavns	Høje-Taastrup	Nordfyns	Mariagerfjord
Kerteminde	Morsø	Ballerup	Helsingør	Billund	Jammerbugt
Nyborg	Vesthimmerlands	Gadsaxe	Odense	Fanø	
Langeland	Læsø	Hvidovre	Aarhus	Vejen	

Beregning af antallet af institutioner, som skal inddrages i breddeafdækningen

I en beregning af, hvor mange og hvilke dagtilbud, som skal indgå i stikprøven, er der taget udgangspunkt i ønsket antal af børn i den samlede stikprøve, samt dagtilbudsfordelingen i de enkelte kommuner.

Nedenstående oversigt viser antal forskellige dagtilbudstyper, som skal udvælgles, når stikprøven baseres på et ønske om at nå 4000 børn⁷, der er ligeligt fordelt på kommuneklynger. Herigennem højnes validiteten og repræsentativiteten for kortlægningens datagrundlag, samtidig med det sikres, at så få dagtilbud som muligt har skullet anvende tid til undersøgelsen.

⁷ Ud fra en klassisk styrkeberegning vil en samlet stikprøvestørrelse på 4000 børn overstige den nødvendige grænseværdi, som beregnes til 384 børn: Populationsstørrelse: 310860; Konfidensniveau 95 %; Fejlmargen=+- 5 %

Tabel 1 – Overblik over antallet af forskellige dagtilbudstyper i de enkelte klynger.

	Popula- tion	Inklude- ret i under- søgelsen	Strata 1	Strata 2	Strata 3	Strata 4	Strata 5	Strata 6	Strata 7	Strata 8
Antal børn i stikprøven	310.860	4.000	500	500	500	500	500	500	500	500
Dagpleje	12.811	181	7,7	19,0	12,0	14,3	27,8	30,4	31,9	37,6
Vuggestuer	225	3	0,5	0,5	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3
Børnehaver	1.174	17	0,9	2,4	0,5	3,2	2,6	2,0	2,1	3,6
Aldersinte- grerede institutio- ner	2.394	38	3,6	4,2	5,4	10,2	4,0	3,5	4,7	2,7
Antal dagtilbud i alt	16.604	238,7	12,6	26,1	18,0	28,1	34,7	36,0	38,9	44,2

Kilde: Danmarks Statistik PASS22 (2014)

Med et kendskab til de enkelte kommuners dagtilbudssammensætning og dagtilbuddenes belægningsgrad⁸ er det efterfølgende beregnet, hvor mange af hver type dagtilbud, den enkelte kommune skulle inddrage i undersøgelsen for at få en repræsentativ stikprøve inden for kommunklynger og dagtilbudstype.

For hver kommune er antallet af forskellige typer dagtilbud, som skal inddrages, beregnet på følgende vis:

$$\text{Antal Dagtilbud}_{DT} = \frac{500 \text{ børn} * AD_{DT}}{ABD_{DT}}$$

Hvor DT=Dagtilbudstype (Dagpleje, vuggestue, børnehave og aldersintegreret institution); AD=Andelen af børn, som er indskrevet i den konkrete type af dagtilbud; ABD=Antallet af børn, som er indskrevet i den konkrete type af dagtilbud; De 500 børn er det antal børn, som vi ønsker i vores stikprøve.

Udvælgelsen af kommuner og dagtilbud

På baggrund af en rundringning til kommuner i de enkelte klynger er nedenstående kommuner blevet rekrutteret til at indgå i undersøgelsen. Ud fra nedenstående kan det endvidere ses, hvor mange af hver type dagtilbud, som den enkelte kommune, på baggrund af de tidligere beregninger, har skullet inddrage i dataindsamlingsprocessen.

Tabel 2 – Overblik over udvalgte kommuner og antal dagtilbud, som de hver i sær skulle inddrage.

Udvalgte kommuner	Klynge	Dagpleje	Vuggestuer	Børnehaver	Aldersint. Inst.
Rødovre	1	19	0,9	0,9	4,0
Gribskov	2	20,1	0,0	0,6	6,5
Halsnæs	3	19,3	0,0	0,8	3,5
Herning	4	15,8	0,0	0,3	2,4
Gentofte	5	5,0	1,6	2,6	4,1
Ballerup	6	5,7	0,0	0,4	4,8
Randers	7	21,5	0,7	2,0	3,7
Middelfart	8	38,0	0,3	2,3	3,2

Note: Der er sket en afrunding, således at kommunerne har inddraget hele dagtilbud.

⁸ Data om kommunernes dagtilbudssammensætning og belægningsgrad er trukket fra Danmarks Statistik PASS22 fra 2014.

Kommunerne blev bedt om selv at udvælge, hvilke af deres konkrete dagtilbud, som de ønskede, skulle indgå i undersøgelsen.

1.2 Datagrundlag for breddeafdækning

I det følgende gennemgås datagrundlaget for breddeafdækningen.

1.2.1 Kommunernes indberetning

I rekrutteringen af kommuner blev der lagt vægt på, at kommunerne skulle bruge ét af to registreringssystemer til registrering af børns ferieafholdelse: KMD's BørnIntra og Tabulex. Baggrunden for dette var, at det skulle være muligt at kunne indhente historisk data på børnenes ferieafholdelse.

Grundet den stramme tidsplan og omfanget af opgaven var det i to klynger ikke muligt at rekruttere kommuner, som brugte ét af disse to systemer. Begge disse kommuner anvendte i stedet programmet Assemble.

I fire af de deltagende kommuner var det ikke muligt for dagtilbuddene løbende at registrere ferie for børnene hen over ferieperioden (aktualitetsdata). I stedet blev det aftalt med disse kommuner, at de trak historisk data frem til uge 34 2018.

Det historiske data blev for syv ud af otte kommuner indhentet af dataleverandørerne KMD (BørneIntra), Tabulex og Assemble. I den forbindelse havde Rambøll indhentet samtykke fra alle kommunerne til, at leverandørerne måtte indhente og overføre data til Rambøll. Den sidste kommune valgte selv at trække deres data fra Assemble. For de kommuner, der har KMD som dataleverandør, blev der leveret historisk data fra alle kommunens daginstitutioner. For de øvrige fire kommuner blev der alene leveret historisk data på det beregnede antal dagtilbud inden for hver type. Det historiske data blev indhentet fra 24. april 2017 – 24. august 2018.

I nedenstående tabel gives et overblik over, hvordan data blev indsamlet blandt de otte kommuner, som indgår i undersøgelsen.

Tabel 3 – Overblik over kommunernes dataleverancer til breddeafdækningen

Kommuner	Historisk data	Antal institutioner, som indgår i historisk data	Registrering af aktualitetsdata
Rødovre	Børneintra	Alle	Nej
Gribskov	Børneintra	Alle	Nej
Halsnæs	Tabulex	Udvalgte	Ja
Herning	Assemble	Udvalgte	Ja
Gentofte	Trak selv data fra Assemble	Udvalgte	Nej
Ballerup	Børneintra	Alle	Ja
Randers	Tabulex	Udvalgte	Nej
Middelfart	Børneintra	Alle	Ja

Behandling af forskellige opgørelsesmetoder af det historiske data

Det historiske data er for alle kommuner blevet leveret på individniveau. Der ses mindre variationer i, hvorledes individdata er opgjort, alt efter registreringssystemernes opbygning. Dette fremgår af nedenstående tabel 4. Efter en ensretning af de forskellige datakilder er børnenes ferie opgjort på ugeniveau, herunder om der er tale om en ferieuge eller en almindelig uge. Kriteriet for, om der er tale om en ferieuge, er, at barnet har holdt fri mindst tre dage i løbet af ugen. Uger, hvor der ikke er foretaget nogen registrering på barnet, indgår ikke i analyserne.

For kommunerne, som anvender **KMD's BørneIntra** som leverandør er data opgjort på ugeniveau: Hvis der er registreret tre eller flere dages ferie i løbet af en uge, er ugen registreret som en ferieuge. I uger, hvor der ikke er registreret hverken ferie eller fremmøde, er ugen sat som blank og indgår ikke i analyserne.

For de to **Tabulex** kommuner er det leverede data opgjort på antallet af fridage og antallet af fremmødte dage på ugeniveau. Data er blevet omkodet, så ugen fremgår som en ferieuge, såfremt der er tre eller flere fridage i løbet af ugen, og en almindelige uge, såfremt der er tre eller flere dage med fremmøde.

For **Gentofte Kommune** er data opgjort på dagsbasis. Data er her blevet omstruktureret til at være på ugeniveau, på samme måde som ovenfor. Her er det dog værd at nævne, at dage, der er registreret som enten feriedag eller uplanlagt fravær, er blevet anset som feriedage.

Endelig er **Herning Kommunes** historiske feriedata opgjort som et samlet mål for antal ferieuger pr. barn i perioden. Da det ikke er muligt at sige noget om, i hvilke uger i løbet af året ferien er blevet afholdt, indgår Hernings historiske feriedata kun i analyserne af den samlede ferieafholdelse i løbet af et år.

Tabel 4 – Opgørelsesmetode for historisk data

Kommuner	Kilde	Opgørelsesmetode	Opgørelsesniveau
Rødovre	BørneIntra	Ferieuge eller ej	Ugeniveau pr. barn
Gribskov	BørneIntra	Ferieuge eller ej	Ugeniveau pr. barn
Halsnæs	Tabulex	Antal fridage i løbet af ugen	Ugeniveau pr. barn
Herning	Assemble	Samlet antal ferieuger	Samlet mål for hele perioden pr barn
Gentofte	Trak selv data fra Assemble	Ferieafholdelse på dagsbasis	Dagsniveau pr. barn
Ballerup	BørneIntra	Ferieuge eller ej	Ugeniveau pr. barn
Randers	Tabulex	Antal fridage i løbet af ugen	Ugeniveau pr. barn
Middelfart	BørneIntra	Ferieuge eller ej	Ugeniveau pr. barn

1.2.2 Datagrundlag for de enkelte analyser i breddeafdækningen

I de nedenstående tre tabeller præsenteres datagrundlaget for de enkelte analyser for alle kommuner – på dagtilbudsniveau og på kommuneniveau.

Tabel 5 – Datagrundlag samlet – alle kommuner

	HISTORISK DATA			AKTUALITETSDATA	
	Samlet 24. april 2017 – 24. august 2018	Uge 35 2017 - Uge 34 2018 Mindst 36 ugers registrering	Uge 24-34 for kommuner med historisk- og aktualitetsdata med mindst 7 ugers registrering	Samlet – uge 24-34 2018	Kommuner med historisk- og aktualitetsdata med mindst 7 ugers registrering
Antal børn	14043	6755	2510	1244	847
Analyser	Fordelingen af ferie over året	Det samlede omfang af ferie Sammenhængende ferie	Anvendes til validering af det historiske data	Anvendes ikke	Anvendes til validering af det historiske data

Tabel 6 – Datagrundlag dagtilbudsniveau

	HISTORISK DATA			AKTUALITETSDATA	
	Samlet 24. april 2017 – 24. august 2018,	Uge 35 2017 - Uge 34 2018 Mindst 36 ugers regi- strering	Uge 24-34 for kommuner med historisk- og aktuali- tetsdata med mindst 7 ugers registrering	Samlet – uge 24- 34 2018	Kommuner med historisk- og aktualitetsdata med mindst 7 ugers registrering
Dagpleje	1141	444	45	101	89
Vuggestue	730	475	26	0	0
Børnehave	2017	1.152	98	70	53
Aldersinte- grerede institutioner	11938	5.769	2341	1.073	705
Går på flere institutioner i perioden	1643	986	Er udeladt for at sikre sammenlignelighed	0	0

Tabel 7 – Datagrundlag kommuneniveau

	HISTORISK DATA			AKTUALITETSDATA	
	Samlet 24. april 2017 – 24. august 2018	Uge 35 2017 - Uge 34 2018 Mindst 36 ugers regi- strering	Uge 24-34 for kommuner med historisk- og aktuali- tetsdata med mindst 7 ugers registrering	Samlet – uge 24- 34 2018	Kommuner med historisk- og aktualitetsdata med mindst 7 ugers registrering
Ballerup	2039	332			
Gentofte	308	204			
Gribskov	1096	538			
Halsnæs	1700	1033	1075	476	433
Herning	1090	300	*	329	
Middelfart	1060	599	534	324	301
Randers	4875	2852			
Rødovre	1875	897	901	115	113

Note: * Herning indgår ikke i sammenholdningen mellem aktualitets- og historisk data, da deres historiske data ikke er opgjort på ugeniveau.

1.2.3 Metodiske opmærksomhedspunkter og validering af datagrundlaget

For at understøtte kvaliteten af datagrundlaget for breddeafdækningen er der truffet nogle metodiske valg samt foretaget en validering af datagrundlaget. Dette giver anledning til udvalgte metodiske opmærksomhedspunkter, som oplistes nedenfor.

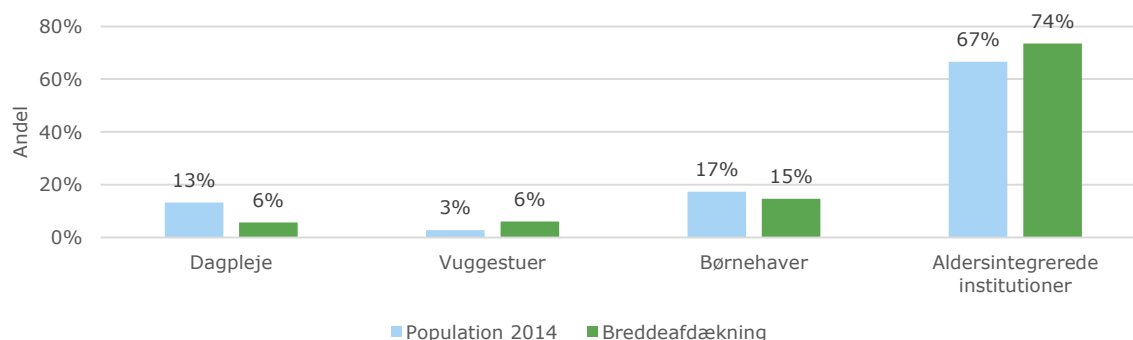
Afgrænsning af stikprøven: Dataanalyserne er afgrænset til at undersøge ferieafholdelsen blandt børn, der har været indskrevet i dagtilbuddet i mere end 35 uger, hvilket svarer til ca. halvdelen af den dataperiode, som danner grundlag for breddeafdækningen. Denne afgrænsning er foretaget, fordi fremmødedata for de børn, der kun har været indskrevet i kort tid (og derved henover færre ferieperioder) ellers fejlagtigt vil trække det samlede billede af børns ferieafholdelse i retning af færre feriedage. Der indgår dog stadig i analyserne en række børn, som har været indskrevet i mere end 35 uger, men hvor der ikke er registreret ferie i hele perioden. Dette forhold kan tilskrives manglende registrering af barnets ferie og skaber således en usikkerhed i datagrundlaget. Konsekvensen vil sandsynligvis være, at analyserne underestimerer det reelle ni-

veau af ferieafholdelse og sammenhængende ugers ferie, da det må formodes, at flere af børnene faktisk har afholdt ferie, som ikke er registreret.

Børn i flere dagtilbudstyper: De anvendte dataudtræk indeholder en række børn, som har skiftet dagtilbud i den tidsperiode, der danner grundlag for beregningerne. Dette skyldes blandt andet, at nogle børn er overgået fra vuggestue eller dagpleje til børnehave. Herudover kan en forklaring også findes i, at forældre har ventet på en plads i et bestemt dagtilbud, mens at barnet har gået i et andet dagtilbud, indtil pladsen blev ledig. Konsekvensen er, at der i analysen af børns afholdte ferie fordelt på forskellige dagtilbudstyper vil forekomme børn, der optræder i flere dagtilbud. Dette kan give en lille skævvridning i de reelle forskelle mellem dagtilbudstyper. Da de nævnte børn imidlertid indgår i analysen af alle typer dagtilbud, vil skævvridningen til en vis grad udlignes, hvorved den ikke vurderes at påvirke de grundlæggende forskelle mellem dagtilbudstyper, som analysen peger på.

Validering af stikprøvens repræsentativitet: For at validere den etablerede stikprøve i breddeafdækningen er der foretaget en sammenligning med landsgennemsnittet i forhold til fordelingen af børn i forskellige dagtilbudstyper, herunder dagplejen, vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner. Resultatet viser, at de udvalgte 6.750 børn i alderen 0-6 år fordeler sig tæt på landsgennemsnittet. Dog har stikprøven en mindre overvægt af børn i vuggestuer og børn i de aldersintegrerede institutioner. Såfremt der er en systematik i, at fx børn i dagplejer holder mere ferie sammenlignet med de øvrige dagtilbudstyper, vil undervægten af denne målgruppe betyde, at det samlede billede af ferieafholdelsen underestimeres (se figur 4 nedenfor).

Figur 4: Sammenligning mellem populations- og stikprøvedata til breddeafdækningen

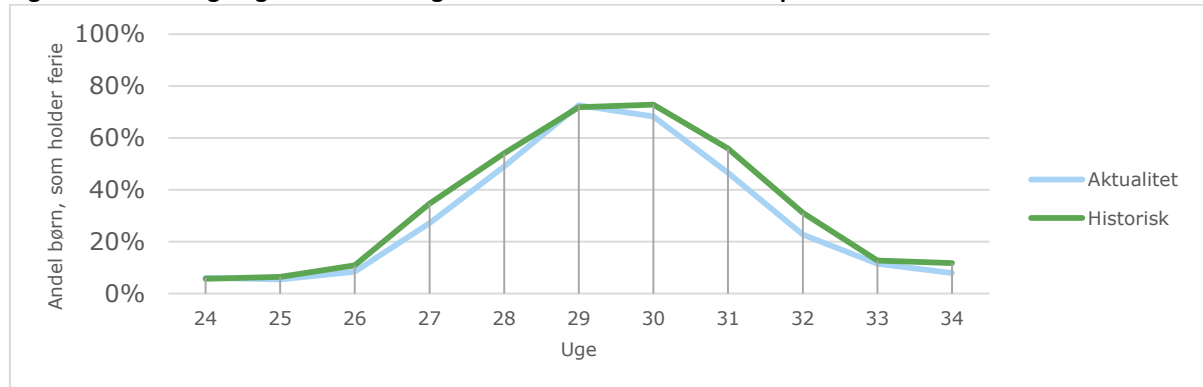

Note: Populationsdata er trukket fra Danmarks Statistik PASS22 (2014). I stikprøven til breddeafdækningen indgår kun børn, som har registreret mere end 25 ugers fremmøde/ferie i perioden 28. august 2017 - 24. august 2018.

I analyserne af fordeling af ferie over året er alle børn - som vi har historisk data på - inddraget uagtet antallet af uger med registreret data. Datagrundlaget for disse analyser er 14.043 børn. Børn fra Herning Kommune er ikke medtaget i denne analyse, da de har opgjort deres historiske data på årsbasis og ikke på ugebasis. Det har således ikke været muligt at inddrage kommunens data i disse analyser. Fordelingen mellem typer af dagtilbud er her omtrent den samme, som for de 6755 børn, som indgår i de øvrige analyser.

Øvrig validering af datakvaliteten: For at vurdere datakvaliteten af det historisk indsamlede data er der foretaget en sammenligning af historisk data for sommerferieperioden i 2017 (11. juni - 24. august) med feriedata, som lederne i dagtilbud i de udvalgte kommuner selv har indberettet i samme periode i 2018 for det enkelte barn i dagtilbuddet (aktualitetsdata). Da aktualitetsdataene vurderes at være et meget validt estimat af den konkrete ferieafholdelse, giver sammenligningen mellem historisk data og aktualitetsdata en indikation på validiteten af det historiske data. Resultatet af valideringen fremgår af figur 5 nedenfor.

Figur 5: Sammenligning af historisk - og aktualitetsdata i sommerferieperioden 2018

Note: For at sikre et sammenligneligt grundlag er der taget følgende forbehold: 1) Der er kun medtaget data fra de kommuner, som både har indberettet aktualitetsdata og historiskdata i perioden – Rødovre, Middelfart og Halsnæs; 2) Der er kun medtaget børn, som har gået i det samme dagtilbud i den historiske periode; 3) I det historiske data er der kun medtaget børn, som har haft mindst 6 ugers registrering (enten som fremmøde, ferie eller sygdom) i tidsperioden uge 24-34.

Figur 5 viser, at der er en høj grad af overensstemmelse mellem aktualitetsdata og historisk data, hvormed de indsamlede historiske data vurderes at være et tilfredsstillende estimat for børns ferieafholdelse. På den baggrund er det de indsamlede historiske data, som ligger til grund for dataanalyserne i breddeafdækningen.

1.3 Datagrundlag for dybdestudie

I det følgende beskrives datagrundlaget for dybdestudiet, som er gennemført ved hjælp af hhv. casebesøg og forældresurvey.

1.3.1 Casebesøg

Som led i dybdestudiet er der foretaget casebesøg i tre af de deltagende kommuner. Formålet med disse casebesøg har primært været at få mere dybdegående viden om både udfordringer og gode erfaringer samt praksiseksempler på samarbejde og dialog mellem dagtilbud og forældre om børns ferie. De tre kommuner blev udvalgt gennem en kvalitativ udpegelse på baggrund af, hvorvidt der var en kvalificeret antagelse om, at kommunens dagtilbud kunne bidrage med eksempler på gode erfaringer eller særlige udfordringer vedrørende samarbejde og dialog mellem dagtilbud og forældre.

Tilrettelæggelse af casebesøg

Casebesøgene er gennemført over én dag i hver af de tre kommuner. Besøgene blev tilrettelagt, så det var muligt at indsamle erfaringer fra følgende centrale informantgrupper i hver kommune:

- Pædagogisk leder samt pædagogisk personale og forældre i én daginstitution
- Dagplejere (en legestuegruppe) og en dagplejepædagog

Antallet af interviewpersoner fremgår af figuren nedenfor.

Figur 6: Antal interviewpersoner

	Pædagogisk leder	Pædagogisk personale	Forældre	Dagplejepædagog	Dagplejere
Ballerup	2	2	2	1	3
Herning	2	3	5	1	4
Middelfart	1	2	5	1	4

Af hensyn til ønsket om at interviewe dagplejere blev casebesøgene afviklet på en dag, hvor den deltagende legestuegruppe i forvejen var samlet. Derfor kunne det lade sig gøre at interviewe de enkelte dagplejere på skift, mens de øvrige dagplejere var sammen med børnene.

Interview med dagtilbudsledelse og dagplejepædagoger har blandt andet omhandlet lederens rolle i forhold til at håndtere og understøtte konstruktive dialoger med forældre om børns ferie i samvær med deres forældre, samt hvilke drivkræfter og barrierer der er vigtige at være opmærksom på i forhold til det enkelte barns behov og deres forældre.

Interview med det pædagogiske personale i dagplejen og daginstitutioner har hovedsageligt fokuseret på gode erfaringer og særlige udfordringer forbundet med dialogen med forældre om barnets ferie samt at identificere eventuelle eksempler på redskaber eller metoder til brug for at understøtte dialogen.

Interview med forældre har fokuseret på forældrenes bevæggrunde for at holde mere eller mindre ferie med deres børn og på at afdække forældrenes oplevelser og erfaringer med samarbejdet med dagtilbuddet, herunder også hvordan et samarbejde kan tilrettelægges, således at det motiverer og understøtter forældrene bedst muligt.

Analyse af kvalitative data fra casebesøg

Alle interview blev foretaget som individuelle interviews eller fokusgruppeinterviews med udgangspunkt i semistrukturerede og målgruppespecifikke interviewguides. I forbindelse med interviewene er der blevet taget referat, som har dannet afsæt for en kondensering af data i relation til dybdestudiets temaer.

Analysen af de indsamlede kvalitative data er baseret på en casestudie-metodik. Det betyder, at interviewdata fra de forskellige informanter i den enkelte kommune er analyseret som en samlet case, der skal ses og forstås i den konkrete kontekst, hvor den er gennemført. I dataanalysen er der foretaget en sammenlignende analyse af de tre cases med henblik på at udlede drivkræfter og barrierer for dialogen om børns ferie.

1.3.2 Forældresurvey gennemført via besøgsinterview

Endelig er der som del af dybdestudiet gennemført en kort spørgeskemaundersøgelse blandt forældre med det formål at afdække baggrunde for omfanget af børns ferieafholdelse. I alt 178 forældre har besvaret spørgeskemaundersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i ugerne 29-32 via besøgsinterview, hvor Rambøll besøgte én udvalgt daginstitution i de otte deltagende kommuner. I alle otte kommuner skete besøgsinterviewet i en aldersintegreret daginstitution for at skabe grundlag for så mange forældrebesvarelser som muligt. Rambøll medbragte tablets, hvorpå forældrene i forbindelse med hentningen af deres børn kunne besvare undersøgelsens spørgsmål, som relaterede sig til følgende tematikker:

- Barnets antal feriedage denne sommer og ferie det resterende år
- Forældrenes overvejelser vedrørende børns tid i dagtilbud og behov for ferie
- Overvejelser om at holde ferie med børn/ikke holde ferie og eventuelle udfordringer forbundet med at holde ferie med børn.